

Nieuwsbrief STAB OGR Updates - Nummer 11, 2020

Nummer 11, 2020

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2020:574](#) 09-06-2020

Overschrijding grenswaarden asbestvezelconcentraties door asbestsaneringsbedrijf

Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:3805](#) 27-05-2020

Nederweert/last onder dwangsom

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:4461](#) 25-05-2020

Kort geding, civiel: Stichting Stop 5GNL/Staat der Nederlanden

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2020:2101](#) 08-05-2020

Zeeland/omgevingsvergunning milieu

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:2039](#) 28-04-2020

Groningen/Wnb-vergunning

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1295](#) 10-06-2020

Projectplan Drents Overijsselse Delta

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1371](#) 10-06-2020

Gedoogplicht Drents Overijsselse Delta

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1326](#) 03-06-2020

Midden-Delfland, bestemmingsplan '1e herziening Buitengebied Gras', Bevb

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1267](#) 20-05-2020

Heeze-Leende/omgevingsvergunning milieu

Uitspraken zonder ECLI

[European Court of Justice \(ECJ\)](#) 28-05-2020

Prejudiciële beslissing over nationale regelgeving Polen met betrekking tot windturbines

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

RECHTSPRAAK

Prejudiciële beslissing over nationale regelgeving Polen met betrekking tot windturbines

Poolse windturbिनewet schrijft een minimumafstand tussen een windturbine en een woongebouw voor van minimaal tien keer de hoogte van de geplande windturbine. Dit is niet in strijd met Europees recht, het is aan de verwijzende rechter om na te gaan of de regeling noodzakelijk en evenredig is.

Casus

Initiatiefnemer voor windturbinepark heeft beroep ingesteld tegen weigering vergunning. Vergunning is geweigerd omdat de windturbines een hoogte van 146 m zouden krijgen, terwijl op 431 m en 703 m woongebouwen liggen. Deze afstand zou minimaal 1.460 m moeten zijn. Aan het Europese hof wordt gevraagd of de gestelde afstandseis in strijd is met Richtlijn (EU) 2015/1535, betreffende technische normen en voorschriften voor windgeneratoren, Richtlijn 2006/123/EG, betreffende het begrip 'dienst' of Richtlijn 2009/28/EG betreffende bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.

Rechtsvraag

Is de voorgeschreven afstand tussen een windturbine en een woongebouw in strijd met Richtlijn 2009/28/EG (milieu), betreffende bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen?

Uitspraak

Uit artikel 13, eerste lid, onder d, van Richtlijn 2009/28/EG volgt dat de lidstaten passende maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat hun nationale toestemmings-, certificerings- en vergunningsregels objectief, transparant en evenredig zijn, geen onderscheid maken tussen aanvragers en ten volle rekening houden met de bijzondere kenmerken van individuele technologieën op het gebied van energie uit hernieuwbare bronnen.

Bijgevolg moet worden geoordeeld dat artikel 13, eerste lid, eerste alinea, van Richtlijn 2009/28/EG van toepassing is op een regeling als in het hoofdgeding aan de orde, die de plaatsing van een windturbine afhankelijk stelt van de inachtneming van een minimumafstand tussen deze windturbine en woongebouwen.

In die omstandigheden is het aan de verwijzende rechter om na te gaan of een dergelijke regeling noodzakelijk en evenredig is.

Daartoe moet die rechter, in het licht van de beoordelingsmarge van de lidstaten, met name rekening houden met het feit dat deze regeling beperkt is tot louter windturbines, met uitsluiting van andere productievormen van hernieuwbare energie, zoals fotovoltaïsche installaties of biomassa-installaties. Bovendien moet ook rekening worden gehouden met het feit dat deze regeling op nationaal niveau is vastgesteld en de plaatselijke autoriteiten elke beoordelingsbevoegdheid ontnemt met betrekking tot de mogelijkheid om af te wijken van het vereiste dat voor de plaatsing van een windturbine een minimumafstand tussen deze windturbine en woongebouwen geldt.

Instantie: European Court of Justice (ECJ)

Datum uitspraak: 28-05-2020

Zaaknummer: ECLI:EU:C:2020:393, zaaknr. C-727/17

RECHTSPRAAK

Overschrijding grenswaarden asbestvezelconcentraties door asbestsaneringsbedrijf

Nuenen, veroordeling strafrecht, cassatieberoep, conclusie Procureur-Generaal. Moet bij een veroordeling sprake zijn van overschrijding van grenswaarden?

Casus

Een asbestsaneringsbedrijf heeft een voormalige stortplaats ontgraven, op een zodanige wijze dat daardoor een hoeveelheid asbestvezels in de lucht is gebracht. Bij uitspraak heeft het Gerechtshof 's-Hertogenbosch verdachte veroordeeld tot een geldboete van € 100.000 wegens 'het aan haar schuld te wijten zijn dat wederrechtelijk een stof in de lucht wordt gebracht, terwijl daarvan gevaar voor de openbare gezondheid te duchten is, begaan door een rechtspersoon' en 'overtreding van een voorschrift gesteld bij artikel 10.1, eerste lid, Wet milieubeheer, opzettelijk begaan door een rechtspersoon' (ECLI:NL:GHSHE:2017:4975).

Tegen deze uitspraak heeft verdacht hoger beroep ingesteld vanwege de onjuiste opvatting van het hof dat sprake kan zijn van te duchten gevaar, ook al zouden de asbestvezelconcentraties onder de grenswaarden zijn geweest. Dit is volgens verdacht in strijd met de wettelijke systematiek van grenswaarden, de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen en met de bedoeling van de wetgever. Zou er bovendien al aangenomen moeten worden dat sprake is van te duchten gevaar ingeval de grenswaarden niet overschreden worden, dan had het hof moeten vrijspreken omdat de wederrechtelijkheid ontbreekt.

Rechtsvraag

Kan er sprake zijn van te duchten gevaar voor de gezondheid, ook al zouden de asbestvezelconcentraties niet de grenswaarden hebben overschreden? Als sprake is van te duchten gevaar, maar de grenswaarden zijn niet overschreden, had het hof dan niet moeten vrijspreken omdat geen sprake is van wederrechtelijkheid (in strijd met het milieurecht).

Uitspraak

De kern van het verwijt dat de verdachte in deze zaak wordt gemaakt, is gelegen in het onvoorzichtige handelen door de verdachte bij de uitvoering van de saneringsopdracht van de oude stortplaats aan de [a-straat 1] te Nuenen.

Het middel klaagt hoofdzakelijk over de kennelijke opvatting van het hof dat sprake kan zijn van te duchten gevaar, ook al zouden de asbestvezelconcentraties continue onder de grenswaarden zijn geweest.

Gelet op het in dit verband in hoger beroep gevoerde verweer doelt de steller van het middel kennelijk op de grenswaarde van 10.000 asbestvezels per m³. Voor zover hij ervan uitgaat dat slechts kan worden aangenomen dat een handeling ‘te duchten gevaar’ in de zin van artikel 173b van het Wetboek van Strafrecht kan opleveren ingeval die waarden worden overschreden, stelt hij een eis die het recht niet kent. Geen rechtsregel stipuleert dat voor de beoordeling van het te duchten gevaar aansluiting moet worden gezocht bij hetgeen de milieuwetgeving voorschrijft in het kader van het inperken van gevaren van werken met gevaarlijke stoffen zoals asbest. Zoals blijkt uit de vooropstellingen in het voorgaande, mag voor het bepalen van het te duchten gevaar worden aangesloten bij de wetenschappelijke kennis omtrent de betreffende stof. Het is – en was ten tijde van de bewezen verklaarde feiten – een feit van algemene bekendheid dat het inademen van losse asbestvezels – zoals de in casu aangetroffen (niet-hechtgebonden) asbestvezels chrysotiel en crocidoliet – gevaarlijk kan zijn en op de lange termijn de kans op verschillende vormen van kanker kan vergroten. Het is de mogelijke cumulatie van het inademen van die asbestvezels, zo blijkt uit de bewijsoverwegingen, waarin het hof het te duchten gevaar heeft gevonden: samen met een eerdere of latere blootstelling kan een kritische waarde worden overschreden en kunnen asbestgerelateerde ziektes ontstaan.

Uit de vaststellingen van het hof blijkt dat de mogelijkheid dat de gevaarlijke stoffen bij bijvoorbeeld omwonenden terecht zouden komen, niet louter denkbeeldig was. Aan een nabijgelegen woning aan de [b-straat 1] is namelijk asbestverontreinigde stof aangetroffen. Bovendien is gebleken dat de vrachtwagens die ingezet werden op het saneringsterrein niet werden schoongespoten met water alvorens het terrein te verlaten, maar slechts met bezems werden afgedaan. Ook de trommelzeef werd enkel droog geveegd. Verder blijkt tijdens het overslaan van het aanwezige puin in die – overigens wel speciaal geconditioneerde – vrachtwagens een emissie van ongeveer 20.000 vezels per m³ aan asbest in de lucht te zijn gemeten. Dat het hof heeft aangenomen dat door luchtcirculatie die niet-hechtgebonden asbestvezels zich konden verplaatsen en een gevaar konden opleveren voor de openbare gezondheid, lijkt me op basis van die vaststellingen niet onbegrijpelijk.

In zoverre faalt het middel dus.

Dat brengt mij tot de bespreking van de klacht dat wegens het niet-overschrijden van de grenswaarden de wederrechtelijkheid, als onderdeel van het bestanddeel 'culpa', ontbreekt. Terecht brengt de steller van het middel naar voren dat de 'wederrechtelijkheid' een component vormt van het bestanddeel 'culpa'. Het mogelijk niet-overschrijden van de grenswaarden kan echter niet gelden als uitzonderlijke omstandigheid waardoor de wederrechtelijkheid aan de handelingen van de verdachte kunnen komen te ontvallen, op zodanige wijze dat geen aanmerkelijk onvoorzichtig handelen ontstaat.

Voor zover de steller met dit onderdeel van het middel bedoeld heeft te klagen over de wederrechtelijkheid als bestanddeel, kan het evenmin slagen. Zouden die grenswaarden al onderdeel vormen van het milieurecht waarop dit bestanddeel betrekking heeft, dan blijkt overigens uit de vaststellingen van het hof ook dat de verdachte zich niet gehouden heeft aan de regels waaraan zij zich als gecertificeerd asbestsaneringsbedrijf had behoren te houden. Zo heeft de verdachte asbesthoudende grond gezeefd, hetgeen in beginsel (op locatie) niet toegestaan is in geval van niet-hechtgebonden asbest. Daarnaast heeft de verdachte geëxperimenteerd met het besproeien van de bergen puin en/of grond met water, teneinde de vezelemissie te verlagen. Ook dat is niet toegestaan.

Het middel faalt in al zijn onderdelen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 09-06-2020

ECLI: ECLI:NL:PHR:2020:574

Zaaknummer: 18/04961

Wetsartikelen: 173 Wetboek van Strafrecht

RECHTSPRAAK

Groningen/Wnb-vergunning

Natuurvergunning voor een melkrundveehouderij kon niet verleend worden onder verwijzing naar de passende beoordeling van het PAS en artikel 2.1, eerste lid, van de Verordening natuurbescherming provincie Groningen, omdat beide in strijd zijn met artikel 6 van de Habitatrichtlijn.

Casus

Wnb-vergunning voor het in werking hebben en uitbreiden van een melkrundveehouderij die stikstofdepositie veroorzaakt op stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden. De vergunning is verleend onder verwijzing naar de passende beoordeling van het PAS, waardoor volgens verweerder is gewaarborgd dat de stikstofdepositie niet zal leiden tot een aantasting van de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

Rechtsvraag

Kon verweerder de vergunning voor het in werking hebben en uitbreiden van de melkrundveehouderij verlenen, onder verwijzing naar de passende beoordeling die voor het PAS is gemaakt en naar artikel 2.1, eerste lid, van de Verordening natuurbescherming provincie Groningen?

Uitspraak

De rechtbank overweegt dat de Afdeling in de uitspraak van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, heeft geoordeeld dat de passende beoordeling van het PAS niet voldoet aan artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Ook verwijst de rechtbank naar haar uitspraak van 28 november 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:4951, en is daarmee van oordeel dat de in artikel 2.1, eerste lid, van de Verordening natuurbescherming provincie Groningen opgenomen uitzondering op de vergunningplicht voor het weiden van vee, onverbindend is omdat die in strijd is met artikel 6 van de Habitatrichtlijn.

Verweerder kon daarom de vergunning voor het in werking hebben en uitbreiden van de melkrundveehouderij niet verlenen, onder verwijzing naar de passende beoordeling van het PAS en artikel 2.1, eerste lid, van de Verordening. Het bestreden besluit wordt vernietigd en het primaire besluit herroepen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 28-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:2039

Zaaknummer: LEE 19-940

Wetsartikelen: 2.8 Wnb en 6 Hrl

RECHTSPRAAK

Nederweert/last onder dwangsom

Last onder dwangsom vanwege lozen van met stikstof en ammonium verontreinigd afvalwater. Dat aanpassing van de luchtwassers met een druppelvanger mogelijk en vergunbaar is, betekent niet dat geen sprake is van een concreet zicht op legalisatie.

Casus

Last onder dwangsom wegens overtreding van het Activiteitenbesluit door een varkenshouderij, door het lozen van met stikstof en ammonium verontreinigd afvalwater op of in de bodem van de opvangvoorziening. Eisers betogen dat het probleem kan worden opgelost door het aanbrengen van een tweede druppelvanger bij de luchtwasser, maar dat verweerder ten onrechte heeft gesteld dat dit niet vergunbaar is. Eiser stelt dat hij nu gedwongen wordt om de luchtwasser uit te schakelen, en daardoor komt de continuïteit van de onderneming in gevaar.

Rechtsvraag

Is er, gelet op het feit dat het lozen van verontreinigd afvalwater zou kunnen worden gestopt door het aanbrengen van een druppelvanger bij de luchtwasser, sprake van een concreet zicht op legalisatie?

Uitspraak

De rechtbank is niet gebleken van een mogelijkheid om de met het Activiteitenbesluit strijdige verontreiniging van het in de bodem infiltrerende water in de voorziening te legaliseren. Dat de aanpassingen aan de luchtwassers, die volgens eisers de verontreiniging van de opvangvoorziening zouden veroorzaken, wel legaliseerbaar zijn gebleken, doet daar niet aan af. De aan de last ten grondslag liggende overtreding ziet immers niet op de werking van de luchtwassers. Daarbij merkt de rechtbank nog op dat het dwangsombesluit niet alleen ziet op wat er (nog) in de opvangvoorziening komt aan verontreinigd water, maar ook op wat er zich reeds aan verontreinigd water in bevindt en het lozen van daaruit op of in de bodem.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 27-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:3805

Zaaknummer: AWB-20_483

Wetsartikelen: 2.2 lid 1 in samenhang met 3.5 lid 1 en 3.34 lid 3 Activiteitenbesluit

RECHTSPRAAK

Gedoogplicht Drents Overijsselse Delta

Artikel 5.24, eerste lid, van de Waterwet vereist niet dat procedures met betrekking tot het watergebiedsplan zijn afgerond voordat een gedoogplicht wordt opgelegd.

Casus

Het dagelijks bestuur heeft aan appellante de verplichting opgelegd het verbreden en verdiepen van watergangen en de bouw van een gemaal en de aanleg of verwijdering van stuwen en de daarmee samenhangende werkzaamheden, zoals opgenomen in het watergebiedsplan, te gedogen.

[Appellante] betoogt dat de rechtbank heeft miskend dat de opgelegde gedoogplicht prematuur is, omdat het watergebiedsplan niet onherroepelijk is en het dagelijks bestuur geen serieus bod heeft gedaan voor verwerving van de benodigde gronden.

Rechtsvraag

Heeft het dagelijks bestuur de gedoogplicht onrechtmatig opgelegd?

Uitspraak

De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat van een premature gedoogplicht geen sprake is, omdat de gedoogplicht is opgelegd nadat het watergebiedsplan is vastgesteld en in werking getreden. Daargelaten dat het watergebiedsplan met de uitspraak van de Afdeling van heden, [ECLI:NL:RVS:2020:1295](#), in rechte onaantastbaar is geworden, vereist artikel 5.24, eerste lid, van de Waterwet niet dat procedures met betrekking tot het watergebiedsplan zijn afgerond voordat een gedoogplicht wordt opgelegd. Ook is niet vereist dat er tussen beheerder en rechthebbenden overeenstemming is bereikt over de verwerving van gronden. Immers, biedt artikel 5.24 van de Waterwet juist de mogelijkheid voor de beheerder om een gedoogplicht op te leggen in het geval dat met rechthebbenden geen overeenstemming wordt bereikt en door rechthebbenden geen toestemming wordt verleend voor het uitvoeren van de werkzaamheden. De enkele omstandigheid dat [appellante] vindt dat er geen serieus bod is

gedaan, maakt dit niet anders.

Instantie: Raad van State
Datum uitspraak: 10-06-2020
ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1371
Zaaknummer: 201909336/1/R1
Wetsartikelen: 5.24 Waterwet

RECHTSPRAAK

Projectplan Drents Overijsselse Delta

Tijdstip nulmeting raakt niet de rechtmatigheid van het besluit

Casus

[Appellante] betoogt dat de rechtbank rekening had moeten houden met de omstandigheid dat er geen reëel beeld is van de huidige grondwaterstand, omdat de peilbuizen voor de nulmeting eerst in mei 2019 zijn geplaatst. Om een reëel beeld van de huidige grondwaterstand te krijgen, is het volgens [appellante] nodig dat over meerdere jaren metingen worden verricht.

In het besluit van 10 juli 2018 staat dat er ruim voorafgaand aan de inrichting van het gebied een nulmeting wordt gedaan door middel van peilbuizen. Het algemeen bestuur heeft toegelicht dat de peilbuizen in maart 2019 zijn geplaatst, met dien verstande dat één peilbuis in mei 2019 is verplaatst. De uitvoering van het watergebiedsplan is voorzien in 2021 en de peilwijzigingen worden doorgevoerd in 2022.

Rechtsvraag

Mocht het besluit worden vastgesteld voordat door middel van peilbuizen inzicht zou zijn verkregen in de exacte grondwaterstand ter plaatse en aldus een betrouwbare nulmeting zou zijn gerealiseerd?

Uitspraak

Het algemeen bestuur kon er in redelijkheid voor kiezen het desbetreffende onderzoek te laten uitvoeren tussen het moment waarop het besluit is vastgesteld en de uitvoering daarvan. De exacte grondwaterstand ten tijde van het nemen van het besluit is voor de vaststelling van het watergebiedsplan minder relevant, omdat dit op zichzelf niet ziet op het in het watergebiedsplan vastgestelde en nog te realiseren peil. De vraag of de peilbuizen daadwerkelijk op het juiste moment zijn geplaatst betreft een aspect dat niet kan raken aan de rechtmatigheid van het besluit van 10 juli 2018 en gaat om die reden het bestek van deze procedure te buiten.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 10-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1295

Zaaknummer: 201906955/1/R1

Wetsartikelen: 5.4 Waterwet

RECHTSPRAAK

Midden-Delfland, bestemmingsplan ‘1e herziening Buitengebied Gras’, Bevb

Bij herziening moet duidelijk zijn voor welke gronden het herziene bestemmingsplan al dan niet gedeeltelijk van toepassing blijft.

Casus

Het bestemmingsplan actualiseert en herziene deels het moederplan ‘Buitengebied Gras’. In het plangebied ligt een hogedruk-aardgasleiding van de Gasunie. Op de planverbeelding van het herziene bestemmingsplan waren gronden ter plaatse van een bestaande buisleiding aangeduid met de bestemming ‘Leiding – Gas’. In het herziene plan ontbreekt deze bestemming ter plaatse van een golfbaan. De Gasunie kan zich niet verenigen met het plan vanwege het ontbreken van deze bestemming op de verbeelding.

Rechtsvraag

Moet op de planverbeelding van een (gedeeltelijke) herziening van een bestemmingsplan worden aangegeven voor welke gronden het herziene plan van kracht blijft en dient daarom in casu de bestemming ‘Leiding – Gas’ opnieuw te worden weergegeven, zodat de ligging van een hogedruk-aardgasleiding met de bijbehorende belemmeringenstrook duidelijk is? Of volstaat een bestemmingsplan dat alleen voorziet in de planonderdelen die zijn gewijzigd ten opzichte van het bestaande moederplan?

Uitspraak

Op zichzelf kan in overeenstemming met het systeem van de Wet ruimtelijke ordening een bestemmingsplan worden vastgesteld dat alleen voorziet in de planonderdelen (bestemmingen, aanduidingen en regels) die ten opzichte van een bestaand bestemmingsplan worden gewijzigd. Gelet op de rechtszekerheid is evenwel vereist dat de planregels in een zogenoemde schakelbepaling ondubbelzinnig bepalen dat de verbeelding en planregels uit het vorige bestemmingsplan al dan niet gedeeltelijk van (overeenkomstige) toepassing blijven. Voorts dient in de planregels te zijn vastgelegd voor welke gronden het nader te noemen

bestemmingsplan al dan niet gedeeltelijk van toepassing blijft. Vergelijk de uitspraak van 3 augustus 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2142.

Een dergelijke schakelbepaling ontbreekt in de planregels. Noch uit de planregels, noch uit de verbeelding volgt dat de bestemming 'Leiding - Gas' aan de gronden ter plaatse van de leiding is toegekend. De plantoelichting is geen juridisch bindend onderdeel van het plan. Daarom kan niet worden volstaan met het opnemen van passages in de plantoelichting. Gelet op het vorenstaande is het plan in zoverre in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel vastgesteld. Nu het bestemmingsplan de ligging van de in het plangebied aanwezige buisleiding, alsmede de daarbij behorende belemmeringenstrook, niet weergeeft, is het plan tevens in strijd met artikel 14 van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

De raad heeft in de nota van zienswijzen behorend bij het vaststellingsbesluit aangegeven dat de leiding op de bewuste plaats zal worden weergegeven en geconcludeerd dat de zienswijze van Gasunie leidt tot aanpassing van het plan. De raad heeft echter nagelaten dit vervolgens in het plan te regelen. In zoverre is het plan vastgesteld in strijd met artikel 3:2 van de Awb.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 03-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1326

Zaaknummer: 201903793/1/R3

Wetsartikelen: 14 lid 1 Bevb

RECHTSPRAAK

Kort geding, civiel: Stichting Stop 5GNL/Staat der Nederlanden

Afwijzing van vordering om vanwege volksgezondheidsrisico's rechtshandelingen te verbieden die de uitrol van 5G bevorderen of mogelijk maken (zoals het veilen van frequenties voor 5G en het verlenen van vergunningen voor gebruik van die frequenties).

Casus

Stop5GNL heeft aangevoerd dat de Staat onrechtmatig handelt door het gebruik van de frequentiebanden voor 5G toe te staan, en heeft in dit verband een beroep gedaan op het voorzorgsbeginsel en (fundamentele rechten uit) een groot aantal verdragen en de Grondwet.

Het beleid van de Staat voor wat betreft de blootstelling aan elektromagnetische golven is in belangrijke mate gebaseerd op de conclusie van ICNIRP (International Commission on Non-Ionising Radiation Protection) dat er geen wetenschappelijke basis is voor de veronderstelling dat er bij blootstelling aan elektromagnetische velden onder bepaalde limieten gezondheidsschade optreedt. De Staat hanteert de door ICNIRP vastgestelde limieten. Daarmee volgt de Staat het advies van de Raad van de Europese Unie.

De Staat heeft zijn beleid daarnaast afgestemd op adviezen en rapporten van de Gezondheidsraad. De Staat gaat ten slotte af op de adviezen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Rechtsvraag

1. Op welke wijze dient het handelen van de Staat te worden beoordeeld?
2. Is het verzoek om ter plaatse van de woningen van eisers een meetpunt aan de vergunning toe te voegen terecht geweigerd?

Uitspraak

1. Op de Staat rust (ook) in algemene zin een verplichting om de volksgezondheid te beschermen. Het is vaste jurisprudentie dat de Staat een *wide margin of appreciation* heeft bij de wijze waarop hij invulling geeft aan een op hem rustende positieve verplichting. Gelet hierop moet de rechter – en temeer de voorzieningenrechter in kort geding – terughoudend zijn bij de beoordeling. Alleen als evident is dat de Staat in redelijkheid niet de keuze had kunnen maken om het gebruik van de frequentiebanden voor 5G niet te verbieden, is plaats voor ingrijpen in dit kort geding. Voor de beantwoording van de vraag of de Staat opereert binnen de kaders van zijn beleidsvrijheid is van belang (i) waarom Stop5GNL van mening is dat het beleid anders zou moeten luiden en (ii) wat de basis is van het beleid van de Staat en hoe de kritiek van Stop5G daarop luidt.

2. De conclusie is dat de Staat zijn beleid afstemt op rapporten van deskundigen, waarvan moet worden aangenomen dat die deugdelijk tot stand zijn gekomen. Er zijn althans geen concrete aanwijzingen dat die rapporten onzorgvuldig tot stand zijn gekomen. De rapporten geven geen grond voor een (voorlopig) verbod op de uitrol van 5G.

Het is niet goed denkbaar dat bewezen zou moeten worden dat 5G geen enkel risico voor de gezondheid oplevert, nu een negatief verband veelal niet of nauwelijks te bewijzen is. Ook het voorzorgsbeginsel noopt daar niet toe. Het voorzorgsbeginsel betekent niet dat moet worden gestreefd naar een zogenoemd nulrisico, in die zin dat ieder risico voor de gezondheid van de mens en voor het milieu moet worden voorkomen. De kern van het voorzorgsbeginsel is dat op een gestructureerde wijze en zo volledig mogelijk risico's voor mens en milieu in kaart moeten worden gebracht en geëvalueerd, om vervolgens de meest in aanmerking komende maatregelen te nemen. De voorzieningenrechter is van oordeel dat de Staat uitvoering geeft aan het voorzorgsbeginsel door de ICNIRP-richtlijnen te hanteren, door regelmatig te laten controleren of de daarin genoemde limieten niet worden overschreden, door geregeld nieuw onderzoek te laten plaatsvinden naar nieuwe inzichten over mogelijk schadelijke gevolgen van elektromagnetische golven en door (de toezegging) daarnaar te (zullen) handelen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 25-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:4461

Zaaknummer: C-09-588960-KG ZA 20-180

Rechters: H.J. Vetter

Advocaten: H.H.T. Beukers, S.M. Kingma, E.H.P. Brans en Wynands, X.P.C. X.P.C. Wynands

Wetsartikelen: 3 Telecommunicatiewet

RECHTSPRAAK

Zeeland/omgevingsvergunning milieu

Geen actualiseringsplicht. Bij wijziging van de vergunning kan de grondslag van de aanvraag niet worden verlaten. Het toevoegen in de vergunning van een meetpunt met grenswaarde ter plaatse van de woning van eisers zou niet leiden tot een verandering en is dus niet in het belang van het beschermen van het milieu.

Casus

Het college heeft het verzoek van omwonenden om de aan een scheepswerf verleende omgevingsvergunning milieu te actualiseren/wijzigen afgewezen. Volgens de omwonenden is hun woning ten onrechte niet als meetpunt in de vergunning opgenomen.

Rechtsvraag

1. Is wijziging van het vergunde geluidsniveau van 60 naar 50 dB(A) mogelijk?
2. Is het verzoek om ter plaatse van de woningen van eisers een meetpunt aan de vergunning toe te voegen terecht geweigerd?

Uitspraak

1. Gedeputeerde staten hebben naar het oordeel van de rechtbank terecht opgemerkt dat bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid in het belang van de bescherming van het milieu volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 7 mei 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1619) de grondslag van de aanvraag van de vergunning waarop de wijziging ziet niet kan worden verlaten.

Eiseres heeft niet betwist dat de door haar verzochte verlaging van het maximale geluidsniveau van 60 dB(A) naar 50 dB(A) leidt tot het verlaten van de grondslag van de aanvraag. Naar het oordeel van de rechtbank hebben gedeputeerde staten reeds daarom terecht besloten om ten aanzien van het maximale geluidsniveau geen toepassing te geven aan de wijzigingsbevoegdheid.

2. Vast staat dat in de vergunning de geluidsniveaus door de scheepswerf zijn begrensd doordat in de voorschriften meetpunten met grenswaarden zijn opgenomen. Zoals gedeputeerde staten ter zitting hebben toegelicht wijken de grenswaarden die per meetpunt in de vergunning zijn opgenomen weliswaar van elkaar af, maar wordt het uitgangspunt bij het vaststellen van de grenswaarden steeds gevormd door de activiteiten waarvoor aan de scheepswerf een vergunning is verleend. Wanneer de woning van eiseres als meetpunt zou worden opgenomen, zouden ook de daar geldende grenswaarden worden vastgesteld op basis van de activiteiten waarvoor aan de scheepswerf een vergunning is verleend. Het opnemen van de woning als extra meetpunt zou dan ook geen verandering brengen in de aard en omvang van de activiteiten van de scheepswerf, zodat naar het oordeel van de rechtbank niet valt in te zien dat het opnemen van een extra meetpunt in het belang van de bescherming van het milieu is.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 08-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2020:2101

Zaaknummer: AWB - 18 _ 8489

Wetsartikelen: 2.31, lid 1, onder b, Wabo en 2.32, lid 2, onder b, Wabo

RECHTSPRAAK

Heeze-Leende/omgevingsvergunning milieu

Het college heeft het Endotoxine toetsingskader 1.0 in redelijkheid als toetsingskader mogen hanteren.

Casus

Bij besluit van 4 mei 2010 heeft het college aan appellant een milieuvergunning verleend voor het houden van 48.548 legkippen en 30 schapen. Bij een bedrijfscontrole heeft het college geconstateerd dat binnen de inrichting vleeskuikens werden gehouden in plaats van legkippen. Appellant heeft vervolgens een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend voor het veranderen van een veehouderij.

Het college heeft deze aanvraag afgewezen en zich daarbij gebaseerd op de Notitie handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid; Endotoxine toetsingskader 1.0 van 25 november 2016 van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht.

In de Notitie staat dat de Gezondheidsraad voor de maximale blootstelling aan endotoxinen in de buitenlucht in het rapport 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen' van 30 november 2012 een advieswaarde van 30 EU/m³ heeft vastgesteld. Met het endotoxinekader kan op basis van de bronsterkte voor individuele veehouderijen de afstand worden bepaald die moet worden aangehouden om te voldoen aan de advieswaarde van de Gezondheidsraad.

Rechtsvraag

Heeft het college het Endotoxine toetsingskader 1.0 kunnen hanteren als toetsingskader voor de vergunning?

Uitspraak

Zoals de Afdeling in onder meer haar uitspraak van 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2395, heeft uiteengezet, bestaat zowel wat betreft de voor blootstelling aan endotoxinen te hanteren advieswaarden, als de wijze waarop kan worden berekend welke concentratie endotoxinen zal worden veroorzaakt door een veehouderij, thans nog een aanzienlijk aantal vragen waarvoor

verder wetenschappelijk onderzoek is vereist. Dit laat, zoals de Afdeling in de uitspraak van 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2496, heeft overwogen, evenwel onverlet dat een bestuursorgaan bij zijn besluitvorming over een inrichting mede de gevolgen van emissies van endotoxinen mag betrekken.

Het is de Afdeling bekend dat een aantal colleges hun beoordelingsruimte invult door toepassing te geven aan de Notitie. Ook het college van Heeze-Leende heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om het endotoxinekader uit de Notitie als toetsingskader te hanteren. Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college, ter voorkoming van een situatie waarin risico's voor de gezondheid van omwonenden ontstaan, dat in redelijkheid kunnen doen. Daarbij acht de Afdeling van belang dat, zoals in het besluit is vermeld, het college wil voorkomen dat omwonenden van veehouderijen onnodige gezondheidsrisico's lopen als gevolg van de vergunningverlening aan veehouderijen. Het heeft een afweging gemaakt over de aanvaardbaarheid van veehouderijen in de buurt van gevoelige objecten en hanteert zekerheidshalve, gezien de mogelijke gezondheidsrisico's als gevolg van de uitstoot van endotoxinen, bij nieuwe ontwikkelingen het endotoxinekader als toetsingskader.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 20-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1267

Zaaknummer: 201903790/1/A1

Wetsartikelen: